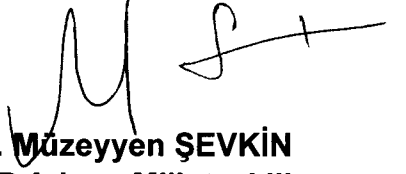

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Mehmet Özhaske tarafından yazılı olarak yanıtlandırılmasını saygılarımla arz ederim.

19.02.2024

Dr. Müzeyyen ŞEVKİN
CHP Adana Milletvekili

Erzincan İliç'te, 2008 yılından bu yana işletilmekte olan Çöpler altın madeni işletmesinde 13.02.2024 tarihinde "akma duyarsızlığı" sonucu meydana gelen çamur akması sonucu, çamur molozu altında kalan dokuz işçi için arama çalışmalarının sürdüğü bilinmektedir. Mevsimsel koşullar ve yığın liçindeki stabilite sorunları nedeniyle risk artmış ve arama kurtarma ekiplerinin işi daha da zorlaşmıştır. Çamur molozu altında kalan maden emekçilerine ulaşabilmek için hangi tür yöntemlerle arama çalışmaları yürütülmektedir?

Erzincan İliç Çöpler Altın madeni işletmesinde olduğu gibi Türkiye'de uluslararası norm ve standartlara aykırı bir şekilde, yoğun bir madencilik faaliyetine devam edildiği görülmektedir. Madencilikte en büyük sorunlardan biri de Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporlarıdır. Raporların gelişigüzel uzman olmayan, ilgili meslek örgütlerine üyesi dahi bile bulunmayan kişi ve kurumlar tarafından hazırlandığı, yeterli inceleme ve değerlendirme yapılmadan onay verildiği kamuoyunda geniş yankı uyandırmıştır.

Altın madeninin bulunduğu Erzincan, deprem kuşağı üzerindedir. Ayrıca İliç'te bulunan maden işletme sahasının ortasından geçen aktif fay segmentinin bulunduğu, bunun büyük bir deprem üretme potansiyeline sahip olduğu konusunda bazı meslek örgütleri ile bilim insanları tarafından ifade edilmektedir. Basit bir pasayı sağlıklı bir şekilde depolayamayıp dokuz insanın belki canına mal olacak bir tedbirsizliği yaparken, 7ve üstü büyüklüğündeki bir depremde siyanürlü kimyasallar ve ağır metallerce zenginleşmiş yığın liçi veya atık depolama barajlarının yıkılması durumunda derelere, yeraltı ve yüzey sularına, Karasu Nehri'ne ve oradan da bütün Fırat nehri havzasına gidecek bir zehirlenmenin önüne geçilemeyeceği açıktır.

Bu nedenlerle;

- 1- Türkiye'de 1990 yılından önergemin yanıtlandığı tarihe kadar kaç adet maden sahasının işletilmesi için Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu onaylanmıştır?
- 2- Son 34 yılda madenler için kaç hektar ormanlık alan yok edilmiştir?
- 3- Son 22 yılda ÇED raporu onaylanan madenler hangi illerde? ÇED raporu alan maden çeşitleri nelerdir? Açıklar mısınız?
- 4- Anagold Madencilik Sanayi ve Ticaret AŞ'ye ait Erzincan İliç'teki Çöpler Altın Madeni 'ne ait ilk ÇED raporu hangi tarihte onaylanmıştır, kaç defa kapasite

artışı yapılmıştır? Hazırlanan raporlarda yığın liçi, pasa ve açık maden işletmesinde olası stabilite sorunlarının önlenmesi amacıyla şev stabilite analizleri yapılmış mıdır? Yapıldı ise bunlar kimler tarafından yapılmıştır? Böylesi önemli ve riski yüksek alanda bulunan bir maden işletmesinde olası şev stabilite çözümlerini yapan ve projelerini hazırlayan kişi veya kuruluşlarının yetkinlikleri sorgulanmış mıdır?

- 5- Yığın Liçi sahası için şev stabilite analiz ve projeleri yeterli midir? yeterli ise uygulama, projesine göre yapılmış mıdır? Hem proje, hemde uygulamada sorun görülüyor ise yığın liçi de yaşanan yıkımın nedenleri nelerdir?
- 6- Söz konusu işletmede Bakanlığınızca izleme, kontrol ve denetim faaliyetleri yapılmakta mıdır? Yapılıyor ise hangi sıklıkla yapılmaktadır. Bu kontroller esnasında uygulama veya projesinden kaynaklı sorunların varlığı tespit edilmiş midir? Edildi ise ilgili firmaya bildirilmiş midir? Bildirildi ise buna ilişkin dokümanları açıklayabilir misiniz?
- 7- Bakanlığınızca İptal edildiği belirtilen belge hangisidir? Tek belgenin iptal edilmesi maden işletmesinin çalışmasına engel midir?
- 8- 2020 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın Erzincan-İliç'teki altın maden sahası için "Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) gerekli değildir" diyerek maden bölgesi için kapasite artırımına onay verdiği doğru mudur?
- 9- Bakanlığınız, tüm uyarılara rağmen Erzincan İliç Çöpler Altın Madeni sahasında büyük bir çevre felaketine neden olacak şekilde faaliyetlerine devam eden Anagold Madencilik firması ile ilgili bugüne kadar idari bir inceleme yapmış mıdır, yapmış ise incelemenin sonuçları nelerdir?
- 10-Erzincan-İliç maden sahasındaki siyanür ve sülfirik asitin çevre felaketine neden olmaması için ne gibi çalışmalar yapılmaktadır? Siyanür ve sülfirik asit içeren kimyasalların buharlaştırma yoluyla atmosfere verildiğinden haberdar mısınız? Bu nedenlerle Bakanlığınız tarafından alınan önlem var mıdır? Varsa nelerdir?
- 11-Sabırlı deresine akan milyonlarca metre küplük molozun içinde bulunan siyanürlü kimyasallar ile ağır metalin yeraltı ve yüzey suyuna karışmaması için ne tür tedbirler alınmaktadır? Akan malzemenin mansap tarafında yeraltı suyu gözlem kuyuları var mıdır? Var ise bu kuyulardan düzenli yeraltı suyu numuneleri alınıp, bağımsız laboratuvarlarda analizleri yapılmakta mıdır? yapılıyor ise çevresel felakete ve iş cinayetine neden olan bu olayın meydana geldiği günden günümüze kadar geçen sürede yapılan yeraltı suyu analiz sayısı, günü, tarihi ve hangi parametrelerin kontrol edildiğine dair numune analiz sonuç raporlarını açıklar mısınız?
- 12-Siyanürlü kimyasallarla liç işleminin uygulandığı işletmede siyanürlü kimyasalların buharlaşma yoluyla havaya karıştığı ve havada asılı kaldığı bilinmektedir. Söz konusu alanda anlık ve sürekli hava kalitesi kontrolü yapılmakta mıdır? Yapılıyor ise kadar büyüklükte ki alanda bu izlenilmektedir? Hava kalitesi kontrolü yapılıyor ise kazanın yaşandığı günden bu güne kadar geçen zaman dilindeki sonuçları açıklar mısınız? Limit değerlerin aşıldığı günler olmuş mudur? Oldu ile bölge halkının olası etkilerden korunması için ne tür tedbirler alınmıştır?

- 13-Toprak kirliliğine ilişkin çalışmalar yapılmakta mıdır? Yapılıyor ise bunların lokasyonları ve sonuçları hakkında bilgi verir misiniz?
- 14-Enerji ve Tabii Kaynaklar ile İçişleri Bakanı tarafından basına yapılan ortak açıklamada yığın liçinden akan siyanürlü kimyasallar içeren ve ağır metallerce zengin molozun geçici olarak bir başka alana taşınacağı ve depo edileceği ifade edilmiştir. Bu konuda herhangi bir bilginiz bulunmakta mıdır? Buluyor ise zehirli kimyasallar ve ağır metal içeren bu moloz yığını nereye depo edilmesi planlanmaktadır. Bu molozun döküleceği ve depolanacağı alanın zemin yapısı ve özellikleri, yüzey ve yeraltı suyunu etkilenme durumu araştırılmış mıdır? Araştırıldı ise araştırma sonuçları ile yeri hakkında bilgi verebilir misiniz?
- 15-Bakanlığınız tüm maden alanlarında yaşanacak olası bir çevre felaketine karşı acil durum eylem planı hazırlamış mıdır? Açıklar mısınız?